



Prologas

*1823 m. vasaris
Glosteršyras, Anglija*



Tikra likimo ironija, kad tai nutiko tokią saulėtą dieną.

Pirmą saulėtą dieną po... šešių savaitių, per kurias dangus iš-tisai buvo pilkas, protarpiais dulksnojo, snyguriavo ar lijo. Netgi Filipas, manęs, kad orų išdaigos jo neveikia, pajuto, kad jam tapo lengviau ant širdies, o lūpose atsirado šypsena. Išėjo į lauką – ne-galėjo neišeiti. Niekas neįstengtų likti namie, kai šitaip nuostabiai šviečia saulė.

Juolab vidury pilkos žiemos.

Netgi dabar, nuo ano įvykio praėjus mėnesiui, jis negalėjo pa-tikėti, kad saulei užteko įžūlumo šitaip iš jo tyčiotis.

Ir kaip jis galėjo būti toks aklas? Kaip galėjo to nenujausti? Juk per visą santuokinį gyvenimą kasdien matydavo Mariną. Turėjo ilgus aštuonerius metus tai moteriai pažinti. Privalėjo apie tai pa-galvoti. Nors, tiesą sakant...

Na, iš tikrųjų jis tai numanė. Tiesiog nenorėjo to pripažinti. Galbūt net apgaudinėjo save, stengdamasis apsaugoti. Slėpėsi nuo to, kas akivaizdu, vildamasis, kad jei apie ką nors negalvos, tai ir neįvyks.

Deja, įvyko. Ir dar tą prakeiktą saulėtą dieną. Dievas tikrai turi nesveiką humoro jausmą.

Jis pažvelgė į savo viskio taurę, nežinia kodėl tuščią. Veikiausiai išplempė tą prakeiktą gėrimą, nors ničnieko neprisiminė. Nesijautė apkvaitęs ar bent jau nesijautė taip apkvaitęs, kaip turėtų. Ar taip apkvaitęs, kaip norėtų.

Jis pažvelgė pro langą į saulę, jau smunkančią prie horizonto. Praėjo dar viena saulėta diena. Galbūt tuo būtų galima paaiškinti jį apėmusią stiprią melancholiją. Veikiausiai tuo. Jis norėjo, kad šis siaubingas nuovargis turėtų kokią nors priežastį; jam to reikėjo.

Melancholija jį baugino.

Labiau nei kas kita. Labiau nei gaisras, labiau nei karas, labiau nei pats pragaras. Mintis apie tai, kad galėtų nugrimzti į liūdesį, kad galėtų tapti toks, kaip *ji*...

Marina buvo melancholiška. Marina visą gyvenimą ar bent visą bendrą jų gyvenimą buvo melancholiška. Jis neprisiminė jos juokiantis – galbūt niekada ir negirdėjo.

Tai buvo saulėta diena ir...

Jis stipriai užsimerkė, nežinodamas, ar šis veiksmas turėtų pagyvinti prisiminimus, ar juos išsklaidyti.

Tai buvo saulėta diena ir...

– Pone Filipai, turbūt jau buvot praradęs viltį kada nors tai patirti.

Filipas Kreinas atsigręžė į saulę, užsimerkė ir leido šilumai užlieti veidą.

– Tobula, – sumurmėjo. – Tikriausiai, būtų tobula, jei nebūtų taip velnioniškai šalta.

Jo sekretorius Mailsas Karteris sukikeno.

– Ne taip jau šalta. Šiomet net ežeras neužšalo. Tik kelios lytys plauko.

Filipas nenorom nusuko veidą nuo saulės ir atsimerkė.

– Dar ne pavasaris.

– Pone, jei laukiat pavasario, verčiau pasižiūrėkit į kalendorių.

Filipas pašnairavo į jį.

– Ar aš tau moku už tokį įkyrumą?

– O taip. Ir visai neblogai.

Abu vyrai sustojo dar valandėlę pasimėgauti saule. Filipas šyp-
telėjo.

– Maniau, jums tinka pilkas dangus, – draugiškai tarstelėjo
Mailsas, jiems pradėjus žingsniuoti Filipino šiltnamio link.

– Tinka, – atsakė Filipas, žirgliodamas plačiu sportišku žings-
niu. – Bet tai, kad pakenčiu apniukusį dangų, dar nereiškia, jog
nemėgstu saulės. – Jis stabtelėjo, susimąstė. – Būtinai paprašyk
auklės Milsbi, kad šiandien išvestų vaikus į lauką. Žinoma, jiems
reikia šiltų paltų, kepurių ir viso kito, bet jie turėtų pabūti saulėje.
Jau ir taip per ilgai pratūnojo namie.

– Kaip ir mes visi, – sumurmėjo Mailsas.

Filipas sukikeno.

– Taip jau taip.

Dirstelėjo per petį į šiltnamį. Šiuo metu jam tikriausiai derėtų
užsiimti korespondencija, bet reikėjo išrūšiuoti kai kurias sėklas
ir, atvirai kalbant, nebuvo priežasčių, kodėl jis negalėtų to pada-
ryti su Mailsu maždaug po valandos.

– Eik, – tarė jis Mailsui. – Surask auklę Milsbi. Reikalus su-
tvarkysim vėliau. Žinau, kad šiltnamyje tau nepatinka.

– Šiuo metų laiku tikrai ne, – patvirtino Mailsas. – Labiau
mėgstu šilumą.

Filipas kilstelėjo antakį ir smakru parodė į Romnio rūmus.

– Norėjai pasakyti, kad mano protėvių namuose pučia skersvėjai?

– Visuose protėvių namuose pučia skersvėjai.

– Tikrai taip, – šypsodamasis patikino Filipas.

Mailsas jam patiko. Filipas jį pasamdė prieš pusę metų, kad padėtų tvarkyti nediduko jo dvaro popierius, kurie vis kaupėsi ir kurių jis nespėdavo peržiūrėti. Mailsas buvo geras sekretorius. Jaunas, bet sumanus. Turėjo savotišką humoro jausmą, praskaidrinantį šiuos namus, kuriuose visada stigo juoko. Tarnai niekada nedrįsdavo juokauti su Filipu, o Marina... Na, turbūt nereikia nė sakyti, kad Marina išvis nesijuokdavo ir nejuokaudavo.

Vaikai kartais prajuokindavo Filipą, bet tai būdavo kitokie pokštai, be to, didžiąją laiko dalį jis nežinodavo, ką jiems sakyti. Stengdavosi, bet jausdavosi per didelis, per stiprus, ir jam būdavo nejauku. Po kiek laiko nuvydavo mažuosius, liepdamas drožti pas auklę.

Taip būdavo lengviau.

– Gerai jau, keliauk, – Filipas išsiuntė Mailsą su užduotimi, kurią veikiausiai pats būtų turėjęs atlikti.

Šiandien jis dar nematė savo vaikų. Žinoma, galėjo juos aplankyti, bet nenorėjo gadinti dienos; bendraudamas su jais dažniausiai nesusilaikydavo ir juos aprėkdavo.

Susiras juos, kai jie su aukle Milsbi išeis pasivaikščioti po parką. Puikus sumanymas. Parodys jiems kokį nors augalą, papasakos apie jį, viskas bus paprasta ir lengva.

Filipas įėjo į šiltnamį, uždarė duris ir įtraukė malonia drėgme kvepiančio oro. Jis Kembridže studijavo botaniką; netgi būtų tapęs profesoriumi, jei vyresnėlis jo brolis nebūtų žuvęs per Vaterlo mūšį. Tuomet Filipui, antram vaikui šeimoje, teko grįžti į dvarą ir užsiimti žemės ūkiu.

Tai nebuvo pati blogiausia lemtis. Blogiau būtų buvę apsigyventi mieste. Čia jis bent jau galėjo mėgautis ramybe ir rūpintis augalais.

Filipas pasilenkė prie darbaltio ir apžiūrėjo naujausią savo projektą – pupelių daigus. Jis jau kurį laiką stengėsi išvesti pupelių veislę didesnėmis ir storesnėmis ankštimis, bet kol kas nesisekė. Anksčiau sėti daigai pagelto, lapeliai susiraitė – tai buvo toli gražu ne tai, ko jis siekė.

Filipas susiraukė, paskui vėl šyptelėjo ir nupėdino į šiltnamio galą pasiimti įrankių. Jis per daug nenusimindavo, kai eksperimentų rezultatai nebūdavo tokie, kokių siekdavo. Manė, kad atradimai paprastai padaromi ne tada, kai viskas vyksta pagal planą.

Sėkmę lemia atsitiktinumai. Žinoma, joks mokslininkas to nepripažintų, bet didžiausi atradimai įvyksta mėginant išspręsti kokią nors kitą užduotį.

Jis kikendamas nustūmė į šalį susiraičiusius pupelių daigus. Jei ir toliau taip seksis, iki metų galo įsitaisys podagrą.

Prie darbo. Prie darbo. Jis palinko prie sėklų, paskleidė jas, norėdamas apžiūrėti. Reikėjo išsirinkti tinkamiausias...

Filipas pakėlė galvą ir pažvelgė pro lietaus šviežiai nuplautą langą. Jo dėmesį patraukė kažkoks judėjimas kitame lauko gale. Šmėkstelėjo raudona spalva.

Raudona. Filipas šyptelėjo ir papurtė galvą. Tikriausiai Marina. Raudona buvo jos mėgstamiausia spalva, ir jam tai visada atrodė keista. Kiekvienas, praleidęs su ja bent kiek laiko, pamanytų, kad jai patinka tamsesnės, niūresnės spalvos.

Jis lydėjo akimis žmoną, kol ši pradingo miškelyje, tada grįžo prie darbo. Marina retai išeidavo į lauką, o pastaruoju metu išvis beveik neišlįsdavo iš miegamojo. Filipas džiaugėsi matydamas ją saulutėje. Galbūt tai pakels jai nuotaiką. Na, bent truputėlį. Net

ir saulei nepavyktų jos deramai pralinksminti. Bet galbūt giedra, šilta diena porai valandų išviliojo ją į lauką ir privers šyptelėti.

Dievaž, vaikams tai būtų į naudą. Jie beveik kas vakarą aplankydavo mamą jos kambaryje, bet to buvo maža.

Filipas nieko nedarė, kad kompensuotų šį trūkumą.

Jis atsiduso, graužiamas kaltės. Žinojo esąs prastas tėvas. Stengėsi įtikinti save, kad daro viską, ką gali, ir kad jam pavyksta įgyvendinti vienintelį tėvystės tikslą – *nesielgti* taip, kaip elgėsi jo tėvas.

Ir vis dėlto jis žinojo, kad to per maža.

Filipas pasirėmė rankomis ir ryžtingai atsitiesė nuo darbastalio. Sėklos palauks. Vaikai irgi galėtų palaukti, bet tai nereiškia, kad galima juos apleisti. Tai jis turėtų vesti juos pasivaikščioti, ne auklė Milsbi, neatskirianti lapuočio nuo spygliuočio ir gal net galinti jiems įteigti, kad rožė – tai ramunė...

Jis vėl dirstelėjo pro langą ir priminė sau, kad dabar vasaris; auklė Milsbi tokiu oru veikiausiai neras jokios gėlės. Ir vis dėlto tai neatleido jo nuo pareigos išvesti vaikus į lauką. Jam puikiai sekėsi leisti su jais laiką gamtoje, taigi nederėtų nuo to išsisukinėti.

Filipas išėjo iš šiltnamio ir patraukė į Romnio rūmus, bet, neuėjęs nė trečdalio kelio, sustojo. Jei ketina išsivesti vaikus, reikėtų, kad jie pabendrautų ir su mama. Mažieji buvo išsilgę jos dėmesio, nors ji nieko daugiau nedarydavo, tik paglostydavo jiems galveles. Taip, jie susiras Mariną. Vaikams tai bus dar naudingiau, nei vaikščioti po sodą.

Tačiau jis iš patirties žinojo, kad Marinos nuotaika sunkiai nuspėjama. Tai, kad ji išėjo į lauką, nereiškė, kad gerai jaučiasi. Jam nepatikdavo, kai vaikai matydavo ją prislėgtą.

Filipas apsisuko ir patraukė prie miškelio, kur visai neseniai pradingo Marina. Žingsniavo vos ne dvigubai greičiau už žmoną;

netrukus ją pavys ir išsiaiškins, kaip ji jaučiasi. O tada bėgs į vaikų kambarį, kol auklė Milsbi jų dar neišsivedė.

Jis drožė per mišką, lengvai sekdamas Marinos pėdsakais. Žemė buvo drėgna, o Marina veikiausiai avėjo sunkius aulinius batus, nes jos pėdos buvo ryškiai įsispaudusios žemėje. Jos vedė žemyn nuožulniu šlaitu iš miško į laukus.

– Velnias, – burbtelėjo Filipas; vėjas taip siautėjo, kad jis vos save išgirdo.

Žolėje jos pėdų nebesimatė. Jis prisidengė akis nuo saulės ir apsidairė, ieškodamas raudonos dėmelės.

Jos nebuvo matyti nei prie apleistos trobelės, nei eksperimentiniame Filipo javų lauke, nei prie didelio riedulio, ant kurio Filipas vaikystėje valandų valandas laipiodavo. Jis pasuko į šiaurę ir prisimerkęs pagaliau išvydo Mariną. Ji traukė prie ežero.

Prie ežero.

Filipas net prasižiojęs stebeilijosi į moterį, lėtai pėdinančią prie vandens. Jis nebuvo suparalyžiuotas, veikiau... sustingęs... Niekaip negalėjo patikėti savo akimis. Marina nemokėjo plaukti. Veikiausiai žinojo, kad čia esama ežero, bet Filipas neprisiminė, kad per šiuos aštuonerius santuokos metus kada nors būtų į tą pusęėjusi. Pasuko prie jos, kojos kažkoku būdu suvokė tai, ką protas atsisakė priimti. Jai pradėjus bristi, jis paspartino žingsnį, bet nieko daugiau negalėjo padaryti, tik pašaukti ją vardu.

Marina niekuo neparodė jį išgirdusi, toliau lėtai, vienodai žengė į gilumą.

– Marina! – suklykė jis ir leidosi bėgte. Nors lėkė visu greičiu, iki jos buvo gera minutė kelio. – Marina!

Ji pasiekė vietą, kur dugnas staigiai krito žemyn, ir staiga pradingo po pilku it šautuvo vamzdis vandens paviršiumi. Raudonas jos apsiaustas dar kelias minutes plūduriavo, paskui buvo nutemptas dugnan.

Filipas dar kartą riktelėjo jos vardą, nors ji nebegirdėjo. Čiuožinėdamas ir klupinėdamas nuskuodė nuo kalvos prie ežero. Laimė, jam dar užteko proto prieš neriant į ledinį vandenį nusivilkti palta ir nusiauti batus. Po vandeniui ji prabuvo vos minutę. Suprato, kad per tiek laiko žmogus negali paskęsti, taigi puolė jos ieškoti, žinodamas, jog sulig kiekviena sekunde galimybių ją išgelbėti vis mažėja.

Jis begalę kartų plaukiojo ežere, taigi puikiai žinojo, kur dugnas ima staigiai leistis. Keliais stipriais yriais priplaukė tą lemtingą vietą, jusdamas, kaip vanduo tempia žemyn sunkius drabužius.

Jis suras ją. *Turi* surasti.

Kol dar ne vėlu.

Nėrė žemyn, dairydamasis po drumzliną vandenį. Marina tikriausiai pakėlė nuo dugno smėlį, jis, be abejo, irgi, nes aplink sukosi smiltelės – tamsus neryškus debesis, trukdantis ką nors matyti.

Galiausiai Mariną išgelbėjo jos pačios keistai pasirinkta apranga. Filipas nunėrė iki dugno, kur matė plevenant raudoną apsiaustą it kokį tingų aitvarą. Keliama į viršų ji nesipriešino, nes buvo praradusi sąmonę; atrodė neapsakomai sunki.

Jie išniro iš vandens ir Filipas ėmė godžiai gaudyti orą, mėginamas įkvėpti ir nuraminti degančius plaučius. Kurį laiką jis nieko daugiau neįstengė daryti, tik alsuoti. Kūnu juto, kad pirmiausia turi gelbėti save, o tik tada kitą. Taigi jis išvilko ją į krantą, laikydamas galvą virš vandens, nors ir neatrodė, kad ji kvėpuotų.

Galų gale išbridęs iš ežero paguldė ją smėlio ir akmenėlių juostoje, už kurios prasidėjo pieva. Greitai pridėjo ranką jai prie lūpų, bet nepajuto nė menkiausios oro srovelės.

Neišmanė, ką daryti, niekada nebuvo atėję į galvą, kad gali tekti gelbėti skenduolį, taigi pasielgė taip, kaip liepė sveikas

protas: persimetė ją per kelį veidu žemyn ir ėmė trankyti per nugarą. Iš pradžių nebuvo jokio rezultato, bet po ketvirto smarkaus stuktelėjimo ji atsikosėjo, iš burnos čiurkštelėjo tamsus vanduo.

Filipas ją greitai atvertė.

– Marina? – švelniai plekšnodamas per veidą pašaukė. – Marina?

Ji vėl užsikosėjo, kūną supurtė mėšlungis. Paskui ėmė traukti orą, plaučiai vertė ją gyventi, nors siela geidė ko kito.

– Marina, – iš palengvėjimo virpančiu balsu kreipėsi Filipas. – Ačiū Dieviui.

Jis nemylėjo Marinos, niekada jos nemylėjo visa širdimi, bet ji buvo jo žmona ir vaikų motina, o kažkur giliai, po nepermatoma liūdesio ir nevilties skraiste, slėpėsi gera, šilta siela. Tegu jis jos ir nemylėjo, bet tikrai nelinkėjo mirties.

Ji sumirksėjo, žvilgsnis klaidžiojo. Ir tada, regis, suvokė, kur esanti, atpažino vyrą.

– Ne, – sušnabždėjo.

– Turiu parnešti tave namo, – šiurkščiai pasakė jis, nustebęs, kaip supykėdė tas vienas vienintelis žodelis.

„Ne.“

Kaip ji drįsta priešintis gelbėjama? Kaip galėjo pakelti prieš save ranką vien dėl to, kad jai *liūdna*? Negi melancholija buvo stipresnė už meilę dviem savo vaikams? Negi ant gyvenimo svastyklių bloga nuotaika nusveria mažųjų poreikį turėti mamą?

– Parnešiu tave namo, – iškošė jis ir ne per švelniausiai paėmė ją ant rankų.

Marina jau kvėpavo ir buvo atgavusi sąmonę, bet kažkas stūmė ją pražūties keliu. Nebuvo reikalo elgtis su ja kaip su gležna gėlele.

– Ne, – tyliai sukūkčiojo ji. – Būk geras. Aš nenoriu... Aš ne...

– Keliausim namo, – nukirto jis ir ėmė plumpinti į kalvą, nepaisydamas žvarbaus vėjo ir ledėjančių drabužių, netgi nejudamas, kaip akmenys žeidžia basas kojas.

– Nebegaliu, – sušnabždėjo ji, regis, išikvodama paskutines jėgas.

Vilkdamas namo savo naštą Filipas galėjo galvoti tik apie tai, koks taiklus šis žodis.

„Nebegaliu.“

Galima sakyti, jis apibendrino visą Marinos gyvenimą.

Naktį paaiškėjo, kad liga veikiausiai atliks tą darbą, kurio neatliko ežeras.

Filipas stengėsi kuo greičiau pargabenti Mariną namo, paskui, padedamas ūkvedės ponios Herli, nutempė nuo jos sustirusius drabužius ir pamėgino sušildyti ją apklojęs žąsies pūkų antklode, bene brangiausiu dalyku, kurį ji prieš aštuonerius metus atsinešė savo kraičio skrynioje.

– Kas atsitiko? – jam įsvirduliuavus pro virtuvės duris aiktelėjo ponია Herli.

Filipas nenorėjo eiti pro pagrindines duris, kad nepamatytų vaikai, be to, virtuvės durys buvo gerais dvidešimčia metrų arčiau.

– Ji įkrito į ežerą, – sumurmėjo jis.

Ponia Herli pasižiūrėjo į jį abejodama ir tuo pat metu atjausdama, ir Filipas suprato, kad ji numano tiesą. Kreinų šeimai moteris tarnavo nuo pat jų vestuvių, taigi žinojo apie Marinos nuotaikų svyravimus.

Kai tik jie paguldė Mariną į lovą, ūkvedė išvijo jį iš kambario liepdama persirengti, kol pats mirtinai nesusalo. Vis dėlto jis grįžo ir atsisėdo prie žmonos. Sąžinė jam kuždėjo, kad būti šalia – jo pareiga, pareiga, kurios jis pastaraisiais metais vengė.

Marinos artumas slėgė. Jį būdavo sunku išverti.

Tačiau dabar buvo ne laikas išsisukinėti nuo prievolės, taigi jis visą dieną iki pat išnaktų prasėdėjo prie jos lovos. Kai ji išprakaituodavo, nušluostydavo jai kaktą, kai nurimdavo, pamėgindavo įpilti į burną drungno sultinio.

Liepė jai kovoti, nors žinojo, kad ji neklausys.

Po trijų dienų ji mirė.

Marina to norėjo, bet Filipą ši mintis menkai guodė; juk jam teko pasikviesti savo vaikučius, septynerių metų dvynius, ir pamėginti paaiškinti, kodėl jų mama išėjo. Jis sėdėjo vaikų kambaryje, nors buvo per stambus mažoms kėdutėms. Vis dėlto įsispraudė į vieną jų ir, prisivertęs žiūrėti vaikams į akis, pranešė, kas įvyko.

Broliuukas ir sesutė beveik nekalbėjo, nors jiems tai nebuvo būdinga. Jie net neatrodė labai nustebę, ir Filipą tai sukrėtė.

– Man... labai gaila, – baigęs kalbą išspaudė jis.

Jis taip mylėjo savo vaikus ir taip dažnai juos nuvildavo. Nelaimei mokėjo būti tėvu, tai kaip, velniai rautų, prisiims dar ir motinos vaidmenį?

– Tu nekaltas, – tarė Oliveris; rudų jo akių žvilgsnis buvo toks įdėmus, kad net trikdė. – Ji įkrito į ežerą, tiesa? Tu juk jos neįstūmei.

Filipas linktelėjo, nesumodamas, ką į tai atsakyti.

– Ar dabar ji laiminga? – tyliai paklausė Amanda.

– Manau, taip, – atsakė Filipas. – Ji visą laiką žiūri į jus iš dangaus, taigi, be abejo, yra laiminga.

Dvyniai apsvarstė šią žinią.

– Tikiuosi, ji laiminga, – galop ištarė Oliveris. Balsas skambėjo ryžtingai, nors veidas bylojo apie kitus jausmus. – Galbūt ji nebeverks.

Filipui suspaudė krūtinę. Jis manė, kad vaikai negirdi Marinos kūkčiojimo. Ji pravirkdavo tik vėlai vakare; vaikų kambarys buvo tiesiai virš mamos, bet jis tikėjosi, kad jie tuo metu jau miega.

Amanda linktelėjo šviesiaplauke galvele.

– Jei ji dabar laiminga, – pasakė, – tai džiaugiuosi, kad išėjo.

– Ji neišėjo, – įsiterpė Oliveris. – Ji mirė.

– Ne, išėjo, – nepasidavė Amanda.

– Tai vienas ir tas pats, – bejausmiu balsu nukirto Filipas, trokšdamas pasakyti ką nors daugiau, nei vien tik tiesą. – Bet manau, kad dabar ji laiminga.

Tam tikra prasme tai buvo tiesa. Juk Marina pati to norėjo. Galbūt visą laiką tik to ir norėjo.

Amanda ir Oliveris ilgai tylėjo, nudūrę akis į žemę, tabaluodami kojomis nuo Oliverio lovos. Sėdėdami ant gerokai per aukšto baldo jie atrodė tokie mažyčiai. Kaip jis anksčiau to nepastebėjo? Argi jų lovos neturėtų būti žemesnės? O jei naktį jie iškris?

Kita vertus, galbūt jie jau pakankamai dideli. Galbūt naktimis nebekrenta iš lovų. O gal niekada nekrito?

Galbūt jis iš tiesų siaubingas tėvas. Galbūt turėtų žinoti tokius dalykus.

Galbūt... galbūt... Jis užsimerkė ir atsiduso. Galbūt reikėtų liautis tiek daug galvoti, daryti tai, kas atrodo geriausia, ir tuo tenkintis.

– O tu irgi išeisi? – pakėlusi galvelę paklausė Amanda.

Jis pažvelgė jai į akis, tokias pat mėlynas, kaip mamos.

– Ne, – karštai patikino, tada atsiklaupė prieš ją ir suėmė jos rankas. Pirštukai jo delne atrodė tokie mažyčiai ir trapūs.

– Ne, – pakartojo, – aš neišeisiu. Niekada neišeisiu...



Filipas pasižiūrėjo į viskio taurę. Ji ir vėl buvo tuščia. Keista, kaip viskio taurė gali vis ištuštėti, kai ją keturis kartus pripildai.

Jis nekentė prisiminimų. Nė pats nežinojo, kurie iš jų blogiausi. Kaip jis nėrė po vandeniu? Ar ta akimirka, kai ponias Herli pasisuko į jį ir paklausė: „Ji išėjo?“

O gal labiausiai širdį skaudėjo dėl vaikų? Dėl sielvarto jų veideliuose, dėl baimės akyse?

Jis pakėlė prie lūpų taurę ir susivertė paskutinius lašus. Be abejo, labiausiai jis kentėjo dėl vaikų. Pažadėjo niekada jų nepalikti ir nepaliko – kaip galėtų? – bet vien jo buvimo neužteko. Jiems reikėjo kai ko daugiau. Reikėjo žmogaus, mokančio būti tėvu, išmanančio, kaip su jais kalbėtis, suprantančio juos, gebančio sudrausminti ir paprotinti.

Kito tėvo, žinia, jie nebeturės, bet tikriausiai reikėtų pamąstyti apie naują motiną. Tiesa, laiko praėjo labai mažai. Jis negalės vesti antrą kartą, kol nesibaigs nustatytas gedulo laikas, bet tai nereiškė, kad negalima žvalgytis.

Filipas atsiduso ir susmuko krėslė. Jam reikėjo žmonos. Tikrų beveik bet kokia. Nesvarbu, kaip ji atrodytų. Nesvarbu, kiek pinigų turėtų. Nesvarbu, ar mokėtų mintyse atlikti aritmetikos veiksmus, kalbėti prancūziškai ir jodinėti.

Svarbiausia, kad ji būtų laiminga.

Argi tai labai jau sunku? Bent kartą per dieną šyptelėti? O gal net nusijuokti?

Be to, ji turėtų mylėti jo vaikus. Ar bent jau taip gerai vaidinti, kad jie nepastebėtų skirtumo.

Juk tai tikrai nedideli reikalavimai, tiesa?

– Pone Filipai?

Filipas pakėlė galvą ir nusikeikė, kad paliko praviras darbo kambario duris. Jo sekretorius Mailsas Karteris stovėjo įkišęs galvą į vidų.

– Kas nutiko?

– Pone, laiškas, – atsakė Mailsas ir priėjęs padavė voka. – Iš Londono.

Filipas pažvelgė į voka rankoje ir, išvydęs neabejotinai moterišką pasvirą braižą, kilstelėjo antakius. Kryptelėjęs galvą atleido Mailsą, tada pasiėmė peiliuką ir perrėžė vašką. Iš voko išslydo vienas vienintelis popieriaus lapas. Filipas patrynė jį pirštais. Aukštos kokybės. Brangus. Ir sunkus. Aiškūs požymiai, kad siuntėjui nereikia taupyti ir stengtis sumažinti pašto išlaidas.

Jis apvertė voka ir perskaitė:

*Briutono gatvė 5,
Londonas*

Sere Filipai Kreinai,

rašau norėdama pareikšti užuojautą dėl jūsų žmonos, mano mielos pusseserės Marinos, mirties. Daug metų nemačiau Marinos, bet prisimenu ją su meile ir nuoširdžiai liūdžiu, kad ji mus paliko.

Nedvejodamas rašykit, jei šiuo sunkiu laiku kuo nors galėčiau palengvinti jums skausmą.

*Jūsų –
panelė Eloiza Bridžerton*

Filipas pasitrynė akis. Bridžerton... Bridžerton. Ar Marina turėjo pusseserę Bridžerton? Tikriausiai turėjo, jei ši atsiuntė laišką.

Jis atsiduso, paskui savo nuostabai pasiėmė popieriaus ir plunksną. Mirus Marinai gavo ne tiek jau daug užuojautos laiškų. Regis, po vestuvių dauguma draugų ir artimųjų ją užmiršo. Tuo

tikriausiai nereikėjo stebėtis ar piktintis. Ji retai kada išeidavo iš kambario; lengva užmiršti žmogų, kurio niekada nematai.

Panelė Bridžerton nusipelnė atsakymo. Jis padarys tai, ko reikalauja mandagumas (o gal ir nereikalauja; Filipas nelabai išmanė, kaip pagal etiketą dera elgtis mirus žmonai). Šiaip ar taip, jam atrodė, kad nusprendė teisingai.

Taigi sunkiai atsidusęs priglaudė plunksną prie popieriaus.